Asiantuntijalausunto 7.4.2021

Euroopan parlamentin jäsen Ville Niinistö

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

liv@eduskunta.fi

VNS 7/2020 vp
Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Euroopan parlamentin jäsen Ville Niinistön lausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Kiitän mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston EU-politiikan selonteosta.

Ympäristö- ja ilmastokysymyksissä EU:lla on merkittävä rooli globaalina johtajana ja tässä myös liikennepolitiikalla on merkittävä rooli.

Ilmastokriisin ratkaiseminen on tämän vuosikymmenen tärkein tehtävä. Vihreän kehityksen laaja-alainen ohjelma Green Deal yhdistettynä mittavaan elpymispakettiin vie Euroopan unionin jäsenmaita eteenpäin koronakriisistä kestävällä tavalla.

Olen iloinen, että jo selonteon johdannossa tunnistetaan, kuinka EU-komission tavoite rakentaa EU:sta vihreän kehityksen ohjelmalla oikeudenmukainen, hyvinvoiva ja ilmastoneutraali yhteiskunta vastaa hyvin myös Suomen tavoitteita. Ekologisen oikeudenmukaisuuden rinnalla sosiaalinen oikeudenmukaisuus on vihreässä murroksessa vahvasti mukana.

Ilmastoneutraalisuuden tavoittelu vuoteen 2050 mennessä vaatii monien lupausten lunastamista, ja nopeasti. Mitä enemmän tehdään pikaisesti, sitä kustannustehokkaampaa se on ja sitä paremmin yhteiskuntamme pärjää myöhemmin. Erityisen huomionarvoista on se, että talouden siirtyessä kohti vähähiilisiä investointeja kaikkialla maailmassa teknologiajohtajuus ja sen mahdollistamat työpaikat ja vientinäkymät edellyttävät entistä nopeampia toimia päästöjen vähentämisessä ja sen edellyttämien teollisten investointien tekemisessä. Matkalla kohti neutraaliutta 2050 on vuoden 2030 välitavoitteella paljon painoarvoa.

Päästövähennystavoitetta vuodelle 2030 tulisi kiristää selvästi yli 55 prosenttiin, jotta se olisi linjassa Pariisin ilmastosopimuksen ja puolentoista asteen tavoitteen kanssa tieteellisesti kestävällä tavalla EU-maiden osuuden osalta. Europarlamentti on esittänyt tavoitteeksi 60 prosentin päästövähennykset. Ilmastolain viimeistelyssä tämän tulisi olla vähimmäistavoite ministerineuvoston ja europarlamentin välisissä neuvotteluissa.

Uuden teknologian kehitys mahdollistaa suurempia päästövähennyksiä ja niitä toteuttavat maat pärjäävät teknologiajohtajina kansainvälisessä kilpailussa. Samalla luodaan Euroopasta ympäristöteknologian edelläkävijää ja luodaan työpaikkoja.

EU:n **päästökauppa** on onnistunut pääasiassa tehtävässään: se on vähentänyt päästöjä tehokkaasti eikä ole haitannut teollisuuden kilpailukykyä. Kehitettävää on, kuten selontekokin tunnistaa. Jotta päästöoikeuksien hinta pysyy riittävän korkeana, tulee päästöoikeuksien määrän leikkauksia vuosittain lisätä vastaamaan sen osuutta päästövähennystavoitteen nostamisessa vuodelle 2030 sekä päästöoikeudelle säätää lattiahinta. Mitä paremmin päästökauppa toimii, sitä vähemmän tarvitaan muuta täydentävää sääntelyä kustannustehokkaiden päästövähennysten toteuttamisessa sitä koskevilla sektoreilla.

Vedyllä voi olla merkitystä erityisesti teollisuuden ja raskaan liikenteen saamisessa päästöttömäksi, mutta vedyn korostaminen ratkaisuna teollisuuden tarpeisiin ei ole kestävää, ellei se pohjaa uusiutuvaan energiaan. Uusiutuvan energian tavoitteiden nostaminen osana ilmastotavoitteita on senkin takia ensiarvoisen tärkeää. Suomalaisen elinkeinoelämän kannattaa olla uusiutuvasti tuotetun vedyn kehittämisessä aktiivinen. Tällä osaamisella voidaan luoda paljon työpaikkoja ja vientinäkymiä, kun sitä sovelletaan ilmaston kannalta kestävästi.

On järkevää tehdä päätöksiä **liikenteen päästöjen vähentämiseksi** yhdessä Euroopan unionin tasolla, kansallisten toimien lisäksi, koska se ohjaa samalla isona talousalueena koko globaaleja markkinoita noudattamaan näitä päästövähennyksiä.

Tehokas jo käytössä oleva keino vähentää **autoliikenteen päästöjä** on EU:n päästönormi autonvalmistajille. Polttomoottoriautot väistyvät uusien autojen markkinoilta, kun useat autovalmistajat ovat jo ilmoittaneet luopuvansa niiden tekemisestä. Monet jäsenmaat ovat ottaneet esiin uusien polttomoottoriautojen myyntikiellot tulevaisuudessa, ja on tärkeää, että EU ei estä yksittäisiä maita toteuttamasta kieltoja. Suomen kannattaa tunnistaa se, että EU:n päästönormit tulevat johtamaan jo itsessään siihen että öljypohjaiset polttomoottorit väistyvät markkinoilta. Kotimaisten päätösten on tuettava suomalaisen teknologian ja kotimaisen osaamisen kehittymistä ja käyttöönottoa autoilun sähköistyessä ja siirtyessä myös muihin kestäviin energiamuotoihin kuten biokaasuun.

Merenkulun päästöjen vähentämisessä on vauhditettava vähäpäästöisten laivojen ja polttoaineiden käyttöönottoa meriliikenteessä.

Lentoliikenteen päästöt ovat suuret ja ilmastokriisi on entisestään korostanut tarvetta vähentää lentämisen päästöjä. EU-tasoisen kerosiini- tai lentoveron lisäksi mm. uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoitetta on syytä selvittää.

Raideliikenteeseen tarvitaan investointeja, jotta nopeista junayhteyksistä tulee helppoja ja ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja lentämiselle. Vuosi 2021 on julistettu EU:ssa Euroopan rautateiden teemavuodeksi. Uusien yöjunayhteyksien lanseerauksia on jo tehty eri puolilla Eurooppaa ja pandemian jälkeen uskon maata pitkin matkustamisen kasvattavan suosiotaan merkittävästi. Suomen mahdollisuus lisätä saamansa raideinvestointien TEN T-rahoitusta on merkittävä, jos viemme kansallisesti eteenpäin sen piiriin lukeutuvia raidehankkeita.

Yhteistyötä EU-asioissa toivoen,

Ville Niinistö
Europarlamentaarikko, Vihreät/EVA -ryhmä

Turussa 7.4.2021

Euroopan parlamentin
VIHREÄT/EVA